

ROZMAWIAMY O UCHODźCACH

Scenariusz spotkania Klubu Dobrej Rozmowy

Etap edukacyjny: VII klasa szkoły podstawowej lub III gimnazjum

Przedmiot: historia

Rola i udział polskiej emigracji w odzyskaniu niepodległości w 1918 r. Architekci polskiej niepodległości (pierwsza jednostka lekcyjna).

Autorka scenariusza: Patrycja Kopcińska

KRÓTKI OPIS SCENARIUSZA:

Zajęcia przybliżą wizerunki i działania osób, które w znaczący sposób przyczyniły się do odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku. Młodzież będzie mogła je poznać jedynie ściśle ze sobą współdziałając i korzystając wzajemnie ze swoich wiadomości.

Czas trwania: 45 minut

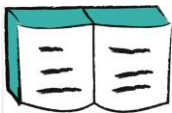
Pytanie kluczowe: W jaki sposób i gdzie budowano niepodległość Polski?

Cele lekcji:

- poznasz osoby, które przyczyniły się do odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku
- ocenisz rolę i wkład polskiej emigracji w odtworzenie państwa po 123 latach zaborów
- będziesz doskonalić umiejętności komunikacyjne oraz współpracy w zespole

Kryteria oceny:

- wymienisz osoby, które przyczyniły się do odzyskania niepodległości w 1918 roku
- rozpoznasz wizerunki twórców niepodległości
- wypowiesz się na temat działań podejmowanych przez bohaterów zajęć
- określisz, gdzie je prowadzili
- ocenisz wkład polskich emigrantów w budowanie niepodległości

Związek z podstawą programową (Historia, II i III etap edukacyjny):

Wymagania ogólne:

II etap edukacyjny

- I. Chronologia historyczna.
 1. Odróżnianie przeszłości, teraźniejszości i przyszłości.

ROZMAWIAMY O UCHODźCACH

4. Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie oraz porządkowanie ich i ustalanie związków przyczynowo-skutkowych.
5. Dostrzeganie zmiany w życiu politycznym (...)
- II. Analiza i interpretacja historyczna.
 1. Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (...) próba wyciągania z nich wniosków.
 2. Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych (...)
 4. Objaśnianie związków przyczynowo-skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych.
 5. Dostrzeganie potrzeby poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesności.
- III. Tworzenie narracji historycznej.
 1. Konstruowanie ciągów narracyjnych przy wykorzystaniu zdobytych informacji źródłowych.
 2. Posługiwanie się pojęciami historycznymi i wyjaśnianie ich znaczenia.
 3. Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych.
 4. Tworzenie krótkich (...) wypowiedzi (...).

Wymagania ogólne:

III etap edukacyjny

- I. Chronologia historyczna.
Uczeń sytuuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w czasie oraz porządkuje je i ustala związki poprzedzania, równoczesności i następstwa; (...)
- II. Analiza i interpretacja historyczna.
Uczeń wyszukuje oraz porównuje informacje pozyskane z różnych źródeł i formułuje wnioski (...) wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe analizowanych wydarzeń, zjawisk i procesów historycznych; wyjaśnia znaczenie poznawania przeszłości dla rozumienia świata współczesnego.
- III. Tworzenie narracji historycznej.
Uczeń tworzy narrację historyczną, integrując informacje pozyskane z różnych źródeł; tworzy krótkie wypowiedzi (...)

Wymagania szczegółowe:

Dla II etapu edukacyjnego

26. Sprawa polska w czasie I wojny światowej. Uczeń:
2. omawia umiędzynarodowienie sprawy polskiej (...) rola Stanów Zjednoczonych (...)
 3. ocenia polski wysiłek (...) dyplomatyczny, wymienia prace państwowotwórcze podczas wojny.

Dla III etapu edukacyjnego

39. Sprawa polska w I wojnie światowej. Uczeń:

ROZMAWIAMY O UCHODźCACH

1. charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej oraz opisuje poglądy zwolenników różnych orientacji politycznych;
3. wyjaśnia międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej.

Metody: nauczanie polimetodyczne: metoda jigsaw i rozmowa nauczająca pogadanka/dyskusja.

Komentarz metodyczny:

Metoda jigsaw (z ang. układanka) zaliczana jest do grupy metod „uczenia się we współpracy”, ma charakter uniwersalny i może być stosowana na różnych przedmiotach. Zadaniem jej jest włączenie uczniów i uczennic w proces uczenia się, poprzez scedowanie na nich odpowiedzialności za nauczenie części materiału swoich kolegów i koleżanki. Metoda wymusza współpracę młodzieży, ponieważ aby uzyskać pozytywny wynik, każdy uczeń i uczennica musi skorzystać z pomocy innych. W trakcie pracy, każdy zespół otrzymuje do przestudiowania inną część materiału, a jego członkowie muszą go na tyle dobrze go poznać, aby móc przekazać dalej zdobytą wiedzę. Fragmenty informacji pozyskane przez uczniów i uczennice to symboliczne puzzle, które dopiero po połączeniu zbudują całą układankę.

Więcej na temat metody jigsaw znajdziesz na stronie:

- <http://bit.ly/OrzyszNaturalnieMetodaJIGSAW>
- <http://bit.ly/InterklasaMetodaJIGSAW>
- <http://bit.ly/ProfesorMetodaJIGSAW>

Środki dydaktyczne: kolorowe puzzle (załącznik), karteczki post-in, mapa ścienna – świat przed I wojną światową, urządzenia mobilne lub komputery z dostępem do Internetu (np. tablet – jeden na grupę).

Formy pracy: grupowa

Przebieg zajęć:

WPROWADZENIE:

1. Zapisz na tablicy pytanie kluczowe i zapoznaj młodzież z celami zajęć.
2. Podziel klasą na zespoły wg zasady; 3 grupy po 3 osoby/ 4 grupy po 4 osoby/ 5 grup po 5 osób. Rozdaj każdej grupie zestaw puzzli (Załącznik nr 1) (jeden kolor dla jednej grupy, ilości elementów odpowiadającej liczbie członków grupy – np. grupa zielona, czerwona, biała, niebieska) oraz instrukcję. Do podziału możesz wykorzystać kolorowe puzzle, które uczniowie wylosują, tym samym przyporządkowując się do danej grupy. (3 minuty)

ROZMAWIAMY O UCHODźCACH

PRACA WŁAŚCIWA:

3. Poproś aby młodzież o zapoznanie się z instrukcją i według niej realizowała zadanie (Załącznik nr 2).
4. Po upływie wyznaczonego czasu poproś, aby uczniowie i uczennice zamienili się miejscami pomiędzy grupami, tak aby przy każdym stole znalazły się osoby reprezentujące inną grupę: grupę białą, niebieską, żółtą oraz zieloną. (3 minuty)
5. Wyjaśnij, iż kolejnym elementem zadania będzie symboliczne „łączenie puzzli”. Powstały już nowe grupy, a ich członkowie winni podzielić się ze sobą informacjami, które przynieśli na swoich puzzlach. (10 minut)
6. Poproś chętne lub losowo wybrane osoby o wymienienie postaci, które poznali, a następnie uzasadnienie, iż są one architektami polskiej niepodległości. (5 minut)
7. Przenieś uwagę młodzieży na pytanie kluczowe i poproś o udzielenie odpowiedzi na jego część dotyczącą umiejscowienia działalności. Zapytaj o terytorium kraju w którym przebywali/prowadzili swoją działalność?. (3 minuty)
8. Zapytaj, jak młodzież postrzega i ocenia rolę/zasługi przedstawicieli polskiej emigracji w budowaniu niepodległości. W razie potrzeby zadawaj pytania pomocnicze, podkreślając, iż niemal wszystkich „architektów niepodległości” można nazwać emigrantami. (5 minut)

PODSUMOWANIE:

9. Poproś chętnych uczniów i uczennice, aby za pomocą karteczek samoprzylepnych oznaczyli na mapie ściennej miejsca, gdzie swoją działalność prowadzili „architekci niepodległości”. (2 minuty)
10. Zarekomenduj, zainteresowanym osobom, przygotowanie zajęć dodatkowych (np. w ramach kółka historycznego) opartych na metodzie jigsaw, ale poświęconych kobietom, które można nazwać matkami niepodległości. Zaproponuj skorzystanie z serwisu Histmag.org poświęconego szeroko rozumianej historii, w tym lekturę artykułu pt. „Matki Niepodległości – 8 kobiet, o których warto pamiętać”: <https://histmag.org/Matki-Niepodleglosci-8-kobiet-o-ktorych-warto-pamietac-15969/5>.

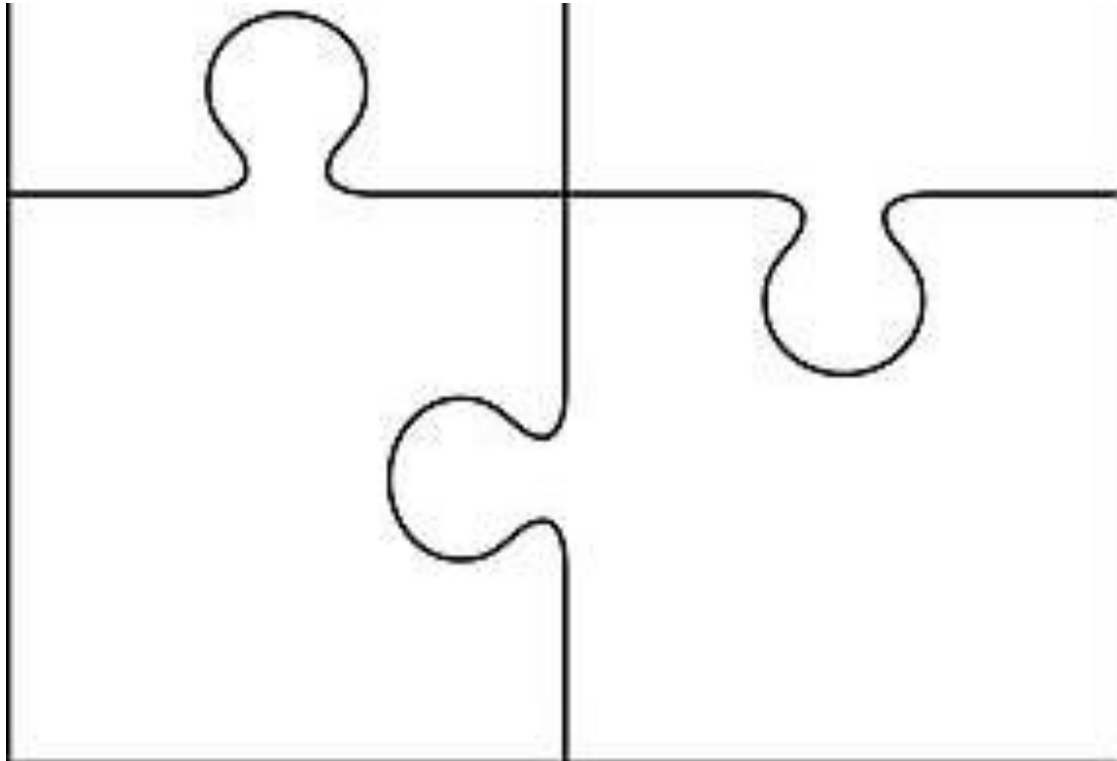
EWALUACJA:

Poproś aby uczniowie i uczennice dokonali oceny zajęć. Jeżeli były dla nich atrakcyjne i wynieśli z nich interesujące doświadczenia niech zabiorą ze sobą swoje puzzle, w przeciwnym wypadku poproś o pozostawienie puzzli na ławkach.

ROZMAWIAMY O UCHODźCACH

Załącznik nr 1 Zestaw puzzli

Załącznik nr 2 Instrukcja wykonania ćwiczenia w grupach

Instrukcja do zadania w grupach.

1. Uważnie przeczytajcie instrukcję do zadania i postępujcie według jej wskazówek.
2. Na wykonanie zadania macie 10 minut.
3. Zapoznajcie się z materiałami dotyczącymi (tu wpisujemy osobę lub osoby, których działania młodzież ma zgłębiać: Wincenty Witos, Ignacy Jan Paderewski, Ignacy Daszyński, Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Wojciech Korfanty), które znajdziecie na stronie którą przygotował IPN w ramach programu „Moja Niepodległa”. <https://niepodlegla.gov.pl/o-niepodleglej/roznymi-sciezkami-kuniepodleglej-szli-ojcowie-polski-odrodzonej/> Zwróćcie uwagę na podejmowane działania oraz miejsce w których się odbywały.
4. Można również sięgnąć po wersję bardziej rozbudowanych biogramów, wzbogaconych tekstami źródłowymi, ilustracjami, materiałami multimedialnymi, <https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/59728,Pakiet-edukacyjny-mojaniepodlegla.html>
5. Wspólnie przedyskutujcie, jakie dokonanie tej osoby są najistotniejsze. Co warto o niej zapamiętać i przekazać innym?
6. Wypiszcie na swoich puzzlach te najistotniejsze fakty.

Powodzenia ☺

ROZMAWIAMY O UCHODźCACH

Scenariusz spotkania Klubu Dobrej Rozmowy

Etap edukacyjny: VII klasa szkoły podstawowej lub III gimnazjum

Przedmiot: zajęcia z wychowawcą/zajęcia dodatkowe/lekcja historii w klasie VII szkoły podstawowej lub III gimnazjum.

Rola i udział polskiej emigracji w odzyskaniu niepodległości w 1918 r. Rola 100 lat minęło... - debata niepodległościowa. (druga jednostka lekcyjna)

Autorka scenariusza: Patrycja Kopcińska

KRÓTKI OPIS SCENARIUSZA:

W trakcie zajęć młodzież będzie doskonalić umiejętności porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentowania własnego punktu widzenia oraz przygotowania do publicznych wystąpień.

W oparciu o multimedia będzie pozyskiwać informacje, analizować je, poddawać krytyce. Realizacja scenariusza nie wymaga od prowadzącego wiedzy historycznej i zajęcia może przeprowadzić każdy nauczyciel.

Czas trwania: 2 x 45 minut

Pytanie kluczowe: Komu Polska zawdzięcza odzyskanie niepodległości?

Cele lekcji:

- poznasz dokonania Jana Ignacego Paderewskiego
- dowiesz się czym było „Orędzie Wilsona” i jakie miało znaczenie dla sprawy polskiej
- ustalisz komu Polska zawdzięcza swoją niepodległość
- będziesz doskonalić umiejętności komunikacyjne

Kryteria oceny:

- zapoznasz się z postacią J. I. Paderewskiego oraz T. W. Wilsona
- określisz kim były powyższe osoby i wyjaśnisz w jaki sposób wpłynęły na odzyskanie przez Polskę niepodległości
- ustosunkujesz się do tezy „Polska zawdzięcza odzyskanie niepodległości wysiłkom samym Polaków.”

Zwiazek z podstawą programową (Historia, II i III etap edukacyjny) (takie same jak w scenariuszu pierwszej jednostki lekcyjnej – patrz strona 1 materiału)

ROZMAWIAMY O UCHODźCACH

Metody: prezentacja, debata

Środki dydaktyczne: komputer z dostępem do Internetu, rzutnik, autorefleksja uczniów (Załącznik nr 1).

Formy pracy: grupowa, zbiorowa jednolita, indywidualna

Przebieg zajęć:

WPROWADZENIE:

1. Dokładnie wyjaśnij założenia metody i reguły uczestnictwa w debacie. (5 minut)
2. Podziel klasę (najlepiej losowo) na dwa zespoły; grupę ZA i grupę PRZECIW. (3 minuty)
3. Poproś aby grupy wybrały ze swojego grona po jednym rzeczniku, czyli głównym mówcy oraz sekundancie, który będzie go wspierał i podtrzymywał argumenty. Możesz też wybrać moderatora debaty np. przewodniczącego klasy, lub samodzielnie pełnić ta funkcję – wówczas łatwiej będzie kontrolować czas przeznaczony na poszczególne elementy debaty. (2 minuty)

Wskazówki metodyczne dla młodzieży

Dla zaistnienia prawdziwej dyskusji czy debaty niezbędne jest spełnienie pewnego warunku. Prowadzący dyskusję lub debatę ma za zadanie zapewnić wszystkim dyskutantom równe prawa. Jest to związane z przestrzeganiem kultury dyskusji, która musi opierać się na pewności, że wyrażany pogląd nie będzie wyszydzony, wyśmiany czy wykpiony przez żadnego uczestnika. Dokumentem regulującym zasady przeprowadzania debaty lub dyskusji może być kodeks dyskutanta.

Kodeks dyskutanta:

1. Biorąc udział w dyskusji podporządkowujesz się osobie prowadzącej dyskusję.
2. Osoba prowadząca dyskusję określa maksymalny czas wypowiedzi i dba, by nikt go nie przekraczał.
3. Pamiętaj, iż posiadasz ograniczony czas na wypowiedź, którego nie powinieneś przekraczać.
4. Osoba prowadząca dyskusję dba o porządek wypowiedzi uczestników dyskusji.
5. Prowadzący ma prawo odebrać Ci głos, jeśli przekroczyłeś czas przeznaczony na wypowiedzi.
6. Prowadzący ma prawo odebrać Ci głos, jeśli zachowujesz się agresywnie lub niekulturalnie wobec innych uczestników.
7. Twoje wypowiedzi powinny dotyczyć tematu dyskusji, a nie innych dyskutantów.
8. Nie wolno Ci nikogo obrażać, ani ośmieszać.
9. Zabierając głos w dyskusji, powinieneś mówić jasno i zwięźle.
10. Nie zbaczaj z tematu - dyskusja powinna toczyć się wokół postawionej na początku tezy lub problemu.
11. Powiedz, jakie masz stanowisko w dyskutowanej sprawie, a potem je uzasadnij.
12. Nie przerywaj wypowiedzi innym dyskutantom.
13. Czekaj spokojnie na swoją kolej, aby odpowiedzieć na pytanie lub użyć kontrargumentów.

ROZMAWIAMY O UCHODźCACH

14. Słuchaj uważnie wypowiedzi swoich kolegów, gdyż możesz uzupełnić ich wypowiedzi.
15. Na początku wypowiedzi przywitaj obecnych.
16. Na zakończenie swojej wypowiedzi podziękuj wszystkim obecnym.

Źródło: Beata Przybył „Debata jako forma nauczania: <https://szkolnictwo.pl/index.php?id=PU6963>

Informacje na temat debaty i jej zasad

http://www.ceo.org.pl/pl/koss/news/aktywizujace-metody-nauczania#Debata_za_przeciw

http://www.interklasa.pl/portal/index/strony?mainSP=subjectpages&mainSRV=nauczyciel&page=article&article_id=320026

Marciszewski W. „Sztuka dyskusowania” Wyd. Aleph, Warszawa, 1996 r.

Lemmermann H. „ Szkoła dyskusowania: techniki argumentacji, dyskusje, dialogi, Wyd. Astrum, Wrocław, 1997 r.

PRACA WŁAŚCIWA:

4. Zaprezentuj tezę debaty „Polska zawdzięcza odzyskanie niepodległości wysiłkom samych Polaków.” (prof. Neal Pease) i poinformuj, że w trakcie wyświetlania materiału filmowego młodzież winna skupić się na zbieraniu argumentów za i przeciw postawionej tezie w zależności od przynależności do grup. (2 minuty)
5. Zaprezentuj reportaż pt. „Orędzie Wilsona” <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/thomas-woodrow-wilson-a-niepodleglosc-polski-reportaz-brygidy-grysiak,804116.html>. (30 minut)
6. Poproś aby uczniowie w swoich grupach przygotowali się przeprowadzenia debaty (argumentacja, spostrzeżenia itp.) (10 minut)
7. Przeprowadź debatę według poniższego schematu
 - a) Wystąpienie rzecznika grupy ZA (przedstawienie argumentów za tezą). (3 minuty)
 - b) Wystąpienie rzecznika grupy PRZECIW (przedstawienie argumentów przeciw tezie i sformułowanie antytezy). (3 minuty)
 - c) Wystąpienie sekundanta grupy ZA (przedstawienie argumentów podtrzymujących tezę). (2 minuty)
 - d) Wystąpienie sekundanta grupy PRZECIW (przedstawienie argumentów podtrzymujących antytezę). (2 minuty)
 - e) Wypowiedzi wskazywanych przez moderatora uczniów/ uczennic (Jedna wypowiedź nie może być dłuższa niż 1 min., a każda osoba może zabrać głos tylko jeden raz, w swoim wystąpieniu winna się ustosunkować do tezy lub antytezy oraz zająć jasne stanowisko za lub przeciw). (10 minut)
 - f) Wygłoszenie końcowych komunikatów przez rzeczników grup. (4 minuty)
 - g) Przeprowadzenie głosowania wśród wszystkich uczestników debaty i ogłoszenie jego wyników. (2 minuty)
8. Podsumuj debatę (niezależnie od jej wyniku) podkreśleniem doniosłej roli Polaków w walce o odtworzenie państwa. Zwróć uwagę na fakt, iż bardzo wielu z nich było emigrantami (na czele z główną postacią zajęć J. I. Paderewskim) i wkład ich w odzyskanie niepodległości jest

ROZMAWIAMY O UCHODźCACH

niezaprzeczalny. (W zależności od zainteresowań młodzieży, możesz też podać informacje dotyczące innych działaczy emigracyjnych, czy inicjatyw, które przyczyniły się do odbudowy państwa w 1918 roku, np.: Henryk Sienkiewicz, Gabriel Narutowicz, Komitet Narodowy Polski, Legiony Bayończyków, Błękitna Armia). (3 minuty)

PODSUMOWANIE:

9. Poproś chętnych uczniów i uczennice, aby wypowiedzieli się na temat debaty. Czy taka forma pracy sprawdziła się w klasie? Jakie dostrzegają jej mocne i słabe strony? Zasugeruj, aby odnieśli się do osobistych punktów widzenia. Zapytaj czy narzucona z góry teza, którą mieli bronić bądź nie, stoi w sprzeczności z ich osobistymi poglądami? Czy łatwo czy trudno było zmienić (jeśli w ogóle) punkt widzenia na czas debaty? (5 minut)
10. Zakończ zajęcia refleksją dotyczącą umiejętności prowadzenia dyskusji. Wskaż jak ważne jest właściwe argumentowanie (zarówno od strony merytorycznej, jak i od sposobu przedstawiania racji), prezentowanie różnych aspektów/punktów widzenia. (2 minuty)

EWALUACJA:

11. Ewaluacja zajęć może nastąpić poprzez wyciągnięcie wniosków z wypowiedzi uczniów/uczennic dotyczących oceny debaty jako metody pracy oraz w wyniku analizy anonimowo wypełnionych ankiet (Załącznik nr 1).

Załącznik nr 1

Wstaw znak X we właściwe kratki

Myślę, że dzisiaj nauczyłem/łam się

- argumentować
- dyskutować
- przekonywać
- słuchać
- ustępować ze swojego stanowiska

Scenariusz opracowany w ramach projektu Centrum Edukacji Obywatelskiej „Rozmawiamy o uchodźcach. Moc kultur w szkole” dzięki środkom otrzymanym od Ministerstwa Edukacji Narodowej RP. Źródło: www.migracje.ceo.org.pl, 2018 rok.